

Magyar Tudományos Akadémia

1956. évi terve.

Az Akadémia Elnöksége által kiadott általános irányelvek alapján a tudományos osztályok felmérték az egyes tudományterületek helyzetét, eredményeit és feltarták az előző tervidőszak kutatásainak hiányosságait. A tudományterület helyzetének, eredményeinek és az egyes népgazdasági kutatási igényeknek felmérése után az egyes osztályok szakbizottságaikon keresztül elkészítették a tudományterület 1956 évi tervét. A szakbizottságok által elkészített tervjavaslatokat az osztályvezetőségek értékelték, egységesítették és összefoglalták.

Az Akadémia osztályai az 1956 évi tudományos tervek kidolgozásánál elsősorban az alapvető perspektivikus kutatásoknak fejlesztését tűzték ki feladatul, másrészt a kutatási tervben azokat a témákat vették fel, amelyekkel kapcsolatos kutatások a népgazdaság szempontjából, ezen belül a műszaki színvonal és a mezőgazdasági termelés fejlesztése szempontjából jelentősek.

Az Akadémia 1956 évi terve . . . következő osztályok terveiből tevődik össze:

1. Nyelv-és Irodalomtudományok Osztálya
2. Társadalom-és Történeti Tudományok Osztálya
3. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya
4. Agrártudományok Osztálya
5. Biológiai és Orvostudományok Osztálya
6. Műszaki Tudományok Osztálya
7. Kémiai Tudományok Osztálya
8. Biológiai Csoport

Az Akadémia kutatási feladatainak elvégzésére az alábbi kutatószervek állnak rendelkezésre.

- 01 Akadémiai intézet
- 02 Kutatócsoport, kutatólaboratórium
- 03 Akadémiai támogatásban részesülő tanszékek, intézmények.

1.

Nyelv és Irodalomtudományok Osztálya.

Az Osztály kutatási feladatainak elvégzésére az alábbi kutatószervek állnak rendelkezésre:

11. Akadémiai intézet.

111. Nyelvtudományi intézet.

112. Irodalomtudományi intézet.

12. Kutatócsoport.

121. Népzene kutatócsoport.

13. Akadémiai támogatással működő tanszékek.

1301. Nyelvtudomány

1302. Irodalomtudomány.

1303. Zenetudomány.

1304. Klasszika-filológia.

1305. Orientálistika.

1306. Könyvtártudomány.

Az Osztály alábbiakban főbb vonásokban ismertetendő 1956. évi kutatási tervjavaslata ezeknek a szervezeteknek feladatait és célkitűzéseit tartalmazza.

1301 Nyelvtudomány:

A Nyelvtudományi Intézetben készülnek több év óta és 1956-ban is tovább folytatódnak azok a nagy munkálatok, melyek megalapozni hivatottak a marxista nyelvtudomány fellendülését és nagyban hozzájárulnak népünk nyelvi kultúrájának emeléséhez. Ezek a legfontosabb feladatok a következők:

Értelmező Szótár,
Akadémiai Nagyszótár,
Leíró nyelvtan
A magyar nyelvjárások atlasza

Finnugor etimológiai szótár Nyelvművelés

E legfontosabb munkálatok közül az Akadémiai Nagyszótár a legnagyobb szabású és éppen ezért befejezése még hosszú időt, több évtizedet igényel. Ezzel a monumentális munkával fogja a magyar nyelvtudomány a későbbi nyelvtudományi kutatások biztos alapját megteremteni. A többi, a második ötéves terv folyamán elkészülő nagy munkák, a Finnugor etimológiai szótár kivételével, fontos közvetlen funkcióval bírnak kulturforradalmunk fejlődésében. Az Értelmező Szótár és a Magyar nyelvjárások atlasza a helyes szóhasználat és a magyar szókinos gazdagításának legfontosabb eszközei lesznek, a Leiró nyelvtan pedig alapja lesz az iskolai nyelvoktatásnak, az egyetemektől egészen az általános iskoláig. Ehhez csatlakozik még, mint állandó feladat, a nyelvművelés. A Finnugor etimológiai szótár elkészítésével az osztály az Akadémia hagyományaihoz hiven, egy újabb nagy alkatással fog hozzájárulni, a nemzeti tudományosságunk szempontjából oly nagy jelentőségű finnugor nyelvtudomány fejlesztéséhez. Az egyes tanszékeken az intézeti feladatokat kiegészítő magyar és finnugor nyelvészeti munkálatok folynak.

1302 Irodalomtudomány.

Az irodalomtörténeti kutatások célja, hogy elősegítse haladó irodalmi hagyományaink értékelését és közkinosá tételét, elősegítse az iskolai irodalom oktatás és az irodalom népszerűsítés ideológiai és szakmai továbbfejlesztését, valamint hozzájáruljon szocialista irodalmunk kialakulásának támogatásához. E szempontok határozták meg az irodalomtudomány legfontosabb feladatainak kijelölését:

- A magyar irodalom négykötetes kézikönyvének elkészítése.
- A XX. századi irodalom legfontosabb irányzatainak monografikus feldolgozása,
- Legnagyobb írónk műveinek kritikai kiadása és életművük részletes feldolgozása,
- A magyar irodalom és irodalomtörténet teljes bibliográfiájának munkálatai,
- Az irodalomelmélet időszerű kérdéseinek kidolgozása.

E tervfeladatok közül az első a legfontosabb: a hosszú évek óta készülő első nagy összefoglaló marxista irodalomtörténeti szintézis kéziratának befejezése. Ezzel a munkával lezárul a magyar irodalomtörténet fejlődésének egy szakasza, ebben összegeződik mindaz amit irodalomtörténetírásunk, mint eredményt eddig el tudott érni. Ez a kézikönyv egyúttal egyetemi tankönyv is lesz és alapját képezi majd az iskolai tankönyveknek, valamint a népszerű irodalomtörténeti összefoglalásoknak. A többi kiemelt tervfeladat megvalósításában az Irodalomtörténeti Intézet és az egyes tanszékek egyaránt részt vesznek. A XX. századi irodalom irányzatainak feldolgozása szervezően kapcsolódik ahhoz a munkához, melyet a modern irodalom kérdéseinek tisztázása érdekében az osztály már évek óta folytat és amelynek során eddig a XX. századi irodalom legnagyobbjainak életrajzi monográfiái készültek el, illetve vannak

befejezés előtt. Legnagyobb íróink műveinek kritikai kiadása és feldolgozása már évek óta folyik az 1956-os munka tervszerűen illeszkedik a munkálatok eddigi programjába.

1303. Zenetudomány.

Zenetudományunknak két fő feladata van: a magyar népzene kutatás és a magyar zenétörténet feldolgozása, különös tekintettel Bartók és Kodály munkásságára. A népzene kutatást és az összegyűjtött anyag publikálását a Magyar Népzene Társasága című nagyjelentőségű kiadványban a Népzene Kutató Csoport végzi. A zenetörténeti kutatások központja a Zeneművészeti Főiskola, Zenetörténeti Tanszéke.

1304. Klasszika-filológia.

Az egyes kutatók egyéni munkájaként készülő munkák mellett a klasszika-filológia anyagilag is támogatott legfontosabb vállalkozása a pesti egyetem Latin Tanszékén készülő Magyarországi latinság szótára, amely nemcsak a magyar nyelv-, irodalom-, és történettudomány szempontjából, hanem a külföldi tudományosság szempontjából is már régóta nélkülözhetetlen.

1305. Orientalisztika.

Az orientalisztika legfontosabb feladata azoknak a kérdéseknek a feldolgozása, amelyek a magyar nép és nyelv történetével összefüggnek, valamint a magyar könyvtárakban található nagyfontosságú orientalisztikai forrásanyagok nemzetközi tudományos rendelkezésére való bocsátása. Ezenkívül éppen 1956-ban fejeződik be a Szovjet turkológia című nagy munkának a kézírata, ezzel a munkával a magyar orientalisták arra vállalkoztak, hogy bemutassák a világnak azt a hatalmas munkát, melyet a szovjet tudósok e szakon végeztek.

1306. Könyvtártudomány.

A könyvtártudomány legfontosabb munkálatai az Országos Széchényi Könyvtárban folynak. Ezeknek a célja, a magyar nemzeti bibliográfia megteremtése, amely az egész magyar tudományosság számára lehetővé teszi a magyar könyvek és egyéb kiadványok áttekintését.

2.

Márkadalom-Történelmi Tudományok Osztálya.

Az 1956 évi terv feladatait a II. ötéves terv célkitűzései határozzák meg. Ebben az évben kell lerakni a II. ötéves terv alapjait. Mindenekelőtt arra kell törekedni, hogy az egyes tudományágak határozottabban és eredményesebben alkalmazzák a marxizmus-leninizmust a maguk területén.

A Párt 1955 márciusi határozatának megfelelően nagy gondot kell fordítani az ideológiai fogyatékok kiküszöbölésére. Ennek érdekében az egyes szaktudományok területén szakmai ideológiai vitákat kell rendezni, amelyekben a szaktudomány ideológiai vonatkozásainak alapvető elméleti és módszertani kérdéseivel, valamint a reakciós ellenforradalmi nézetek bírálatával foglalkoznak.

További erőfeszítéseket kell tenni a tudományos munka szakmai és elvi színvonalának, minőségének emelése érdekében. Minden rendelkezésre álló eszközzel elő kell segíteni az önálló kutatáson alapuló eredmények elérését, monográfiák elkészítését. Központi feladatnak kell tekinteni a gyakorlattal való kapcsolat elmélyítését. Szaporítani kell a gyakorlatot közvetlenül segítő munkák számát. Szorosabb együttműködést kell kialakítani az egyes társadalmi tudományok között. Ennek elősegítése céljából komplex témákat kell kitűzni és feldolgozni.

Az Osztály kutatási feladatainak elvégzésére az alábbi kutatószervek állnak rendelkezésre:

21. Kutatóintézet
  211. Történettudományi Intézet.
  212. Állami és Jogtudományi Intézet.
  213. Közgazdaságtudományi Intézet.
  214. Dunántúli Tudományos Intézet.
22. Kutatócsoport.
  221. Földrajztudományi Kutatócsoport.
23. Az Akadémiai támogatással működő tanszékek.

Az Osztályhoz tartozó fő tudományterületek:

- 2301. Történettudomány.
- 2302. Filozófia.
- 2303. Állam- és Jogtudomány.
- 2304. Közgazdaságtudomány.
- 2305. Pedagógiai tudomány.
- 2306. Földrajztudomány.
- 2307. Művészettörténeti tudomány.
- 2308. Régészeti tudomány.
- 2309. Néprajz-tudomány.

2301. Történettudomány.

A legújabb kor, a Tanácsköztársaság, a Horthy-fasizmus időszakának és népi demokráciánk történetének tanulmányozása.

Fokozott figyelmet szentel a munkásmozgalom, a kommunista párt történetének, a munkás-paraszt szövetség kialakulásának tanulmányozására.

Előtérbe kerül az ipar és a mezőgazdaság 1867 utáni fejlődésének kutatása.

Kiszélesíti hazánk és a Szovjetunió, valamint az európai népi demokráciák multbeli kapcsolatainak, együttes harcának tanulmányozását.

Előtérbe állítja Ausztria, Jugoszlávia és Magyarország népei történelmi kapcsolatainak széleskörű tanulmányozását.

Folytatja a német uralkodó osztályok évszázados keleti törekvésének /Drang nach Osten/ tanulmányozását és az új német imperialista történetírás /Ostforschung/ leleplezését. Harcot hirdet a reakciós magyar történetírás ellen és fokozottan törekszik a magyar történelem nemzetközi összefüggéseinek bemutatására.

2302. Filozófia.

Meg kell gyorsítani a népi demokratikus fejlődésünk filozófiai problémáinak feldolgozását.

Az eddiginél fokozottabb mértékben kell foglalkozni a marxista filozófia alapvető kérdéseinek kidolgozásával.

A filozófia minden területén hozzá kell kezdeni az ellenforradalmi nézetek leleplezéséhez.

Nagyobb mértékben kell foglalkozni a magyar filozófia haladó hagyományaink feltárásával.

2303. Állam- és Jogtudományok.

A tanácsokkal összefüggő kérdések /az államhatalom legfőbb szerveivel, az államigazgatás központi szerveinek irányító munkájával /s az állampolgári jogok érvényesülésével kapcsolatos kérdések/.

A népi demokratikus állam- és jogelméleti kérdései /az állam-szervezet helye a proletárdiktatura mechanizmusában; az állam-és a jog, valamint az alap kölcsönhatása népi demokráciánk fejlődési szakaszaiban; a jogalkalmazás elvi kérdései/.

A munkajog szerepe a munka termelékenységének emelésében.
A dolgozók jogainak védelme a munkaviszonyban.
A szocialista szervezetek közötti kapcsolatok előmozdítását szolgáló jogi formák.

A mezőgazdaság szocialista átszervezésével kapcsolatos kérdések; a föld tulajdoni és földhasználati formák alakulása; a termelőszövetkezeti alapszabály tudományos feldolgozása.

A polgári törvénykönyv és a büntető-törvénykönyv tudományos előkészítése és feldolgozása.

A szocialista törvényesség megszilárdításának kérdései; ezen belül az ügyészségi szervezet, valamint a bírói munka problémái.

Az állam- és jogtudományok burzsuá irányzatainak irányzata, különös tekintettel a Horthy-fasizmus állam-és jogtudományának kritikájára.

2304. Közgazdaságtudomány.

A szocialista gazdaság vezetésének módszereit kidolgozni /központi tervezés, helyi kezdeményezés összeegyeztetése, az anyagi érdekeltség kérdése a népgazdaság különböző területein/.

2305. Pedagógia-tudomány.

Jelentősen erősíteni kell a pedagógiai tudományos munka pártosságát, marxista-leninista eszmei politikai tisztaságát és céltudatosságát.

Fokozott figyelmet kell fordítani a kommunista világnézeti és erkölcsi politikai nevelés, azon belül a szocialista hazafiságra és proletár internacionalizmusra nevelés kérdéseire.

Ki kell készíteni az egyetemi tanárképzés számára szükséges pedagógiai és magyar pedagógiai történeti tankönyvet.

Hozzá kell fogni a legfontosabb tudományelméleti kérdések tisztázásához /rendszer- és módszertani problémák, rokon és határ-tudományokkal való kapcsolat stb./

2306 Földrajztudomány.

Célul tüzi ki egyrészt a már megkezdett témák folytatását, illetőleg befejezését, másrészt új feladatok megoldását célzó munkálatok megindítását.

A Budapest-környék, Jászság, Tisza-mente, Hajduság, Kisalföld, Bakony, Somogy, Mecsek természeti földrajzi kutatására, Nógrád, Héves, Szolnok, Békés, Csongrád, Fejér, Veszprém, Komárom, Somogy, Baranya megyék gazdaságföldrajzi vizsgálatára irányuló munkálatok már az első ötéves terv során megkezdett monográfikus feldolgozások sorát egészítik ki, hasonlóképpen a kartográfiai munkák is.

Az újszerű feladatok közül jelentősek a Tervhivatal felkérésére végzendő hidrogeográfiai /Nógrád/, a térképezési /kő- és kavicslő helyek/, /ipari /Dorog-Komárom sáv/, valamint település-földrajzi /Sajóvölgy/ kutatások, továbbá tudománytörténeti /Teleky-Cholnoky, Lóczy, Treitz, Honfalvy, Fényes stb./, valamint tudományelméleti és módszertani munkálatok.

2307 Régészettudomány.

A régészeti kézikönyv elkészítése.
Pannónia történetének összefoglaló feldolgozása.

A magyar őstörténet kutatása.

A magyar középkor gazdasági kulturájának megrajzolása az anyagi emlékek alapján komplex kutatás segítségével.

2308 Művészettörténet tudomány.

Megkezdik a nagy magyar művészettörténet megírásának előmunkálatait /új anyag feltárásával, levéltári kutatásokkal, korszakok, művészeti ágak monográfikus feldolgozásával/.

Hozzájárulnak a külföldi művészettörténet egyes fontos, a magyar művészettörténettel kapcsolatos kérdéseinek megoldásához.

2309 Néprajztudomány.

Legfőbb feladat egy új néprajzi összefoglalás elkészítése. Ehhez 1956 év folyamán négy területen kell előkészítő kutatómunkát végezni. E négy kutatási témacsoport: elvi, módszertani és tudománytörténeti vizsgálatok.

Történeti anyagfeltárás.

Kutatói segédeszközök.

Lokális és tematikus monográfiák.

/Pl. Munkásfőklór kutatás, Népi mezőgazdálkodás, Magyar Népmese monográfia stb./

Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya.

A Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya 1956. évi tudományos tervének kidolgozásánál elsősorban az alapvető perspektivikus kutatások fejlesztését tűzte ki feladatul, másrészt a kutatási tervben azokat a témákat szerepelteti, amelyekkel kapcsolatos kutatások a népgazdaság szempontjából s ezen belül a műszaki színvonal fejlesztése szempontjából fontosak. Az alapvető perspektivikus kutatások az elméleti matematikai, elméleti fizikai, kísérleti atomfizikai kutatások és a csillagászat kutatások. A népgazdaság és a műszaki fejlesztés szempontjából jelentősök pl. a szilárd testek fizikájára vonatkozó kutatások, radiológiai és mágneses kutatások, valamint a matematika eredményeinek alkalmazása.

Az Osztály kutatási feladatainak elvégzésére az alábbi kutató szervezetek állnak rendelkezésre:

31. Kutató intézet.

- 311. Központi Fizikai Kutató Intézet
- 312. Debreceni Fizikai Kutató Intézet
- 313. Matematikai Kutató Intézet
- 314. Csillagvizsgáló Intézet

32. Kutató csoport.

- 321. Elméleti Fizikai Kutató Csoport.

33. Akadémiai támogatással működő tanszékek.

Az Osztályhoz tartozó fő tudományterületek:

- 331. Fizika
- 332. Matematika
- 333. Csillagászat

3301. Fizika

Az 1956. évi tervben a kvantummechanika és a relativitás elmélet alapvető kérdéseinek vizsgálata, a kvantummechanika

közelítő módszerei és alkalmazásai, statisztikus mechanika, elméleti atommag fizika területére eső problémáik szerepelnek. Előkészületben vannak az elektrondiffrakciós vizsgálatok megindítása, rekrisztallizációk és mikrokristályok szerkezet vizsgálatokra alkalmas berendezés felépítése. Röntgen finomszerkezet vizsgálatok, piezoelektromos kristályok vizsgálata, ipari alkalmazásuk lehetőségeinek felkutatása, rádiófrekvenciás tömegspektroszkópia alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata különböző fizikai, fizika-kémiai problémák megoldására, félvezetők elektromos és fotoelektromos tulajdonságainak vizsgálata, lumineszkáló oldatok abszorpciós és emissziós spektrumai közötti összefüggések megállapítása, a lumineszcencia polaritásának, hatásának és oszillációjának vizsgálata - szerepel a tervben.

A mesterséges kristálynövesztés eredményeinek és gyakorlati alkalmazásainak a továbbfejlesztése a cél. Speciális rádióaktiv indikátor metodikák kidolgozása orvosi-biológiai célra.

Ultrahanggal kapcsolatos kutatások és azok tudományos és ipari alkalmazásai szerepelnek a céltámogatásban részesülő egyetemi intézetek 1956. évi tervében.

Spektroszkópiai kutatások.

Egyes molekulák /NO, SbO, PO, AsO, CP/ szinképének vizsgálata. A cél egyrészt a magyar kutatók régebbi kutatási eredményeinek továbbfejlesztése, másrészt molekulák termszékájának kísérleti meghatározása, azonkívül a spektroszkópiai kísérleti technika módszereinek a továbbfejlesztése.

Az emissziós spektroszkópiai kutatásokban a kitűzött feladat a villamos kisülésekben lejátszódó folyamatok vizsgálata. Az ipar szempontjából is jelentősek a gázok és fémgőzök szinképeinek kitűzött vizsgálata, különleges spektroszkópiai elemzések vizsgálata, továbbá újabb spektroszkópiai berendezések tervezése és építése.

Az abszorpciós spektroszkópiai vizsgálatokban a cél szerves vegyületek térbeli szerkezetének a vizsgálata, továbbá a hazai infravörös spektroszkópiai kutatás megindítása, amely az anyag szerkezeti vizsgálat egyik legmodernebb módszere.

A kozmikus sugárzási kutatásokban a kitűzött cél a kiterjedt légizapórok és áthatoló záporok vizsgálata, a kozmikus sugárzás magkölesönhatásainak vizsgálata fotoemulziós technika segítségével, a Wilson-kamrás mérés technika továbbfejlesztése, továbbá GM csövek építése és fejlesztése.

A Kozmikus Sugárzási Osztályon ezenkívül kitűzött feladat a kvantummechanika eddig nem tisztázott elvi kérdéseinek kísérleti vizsgálata, így a fotonok korpuskuláris tulajdonságainak szisztematikus kísérleti vizsgálata.

Az elektromágneses hullámok területén a magnomatékok nagy pontosságú mérése, paramágneses rezonancia abszorpció és Faradayeffektus vizsgálata, mikrotron építése és alkalmazása, nagyenergiájú elektron-impulzusok előállítása, nagyfrekvenciás terek kvantumos sajátosságainak a vizsgálata a kitűzött cél.

Az atomfizikai kutatásokban: a nagyenergiájú gamma sugárzással létrehozott magreakciók hatáskeresztmetszetének vizsgálata, rövid felezési idejű izotópok bomlásának vizsgálata, különböző magreakciók vizsgálata, magfizikai mérőberendezések fejlesztése, a 4,5 MeV-os Van de Graaff gyorsító részének üzembehelyezése a kutatási cél.

A radiológiai kutatásokban különböző radioizotópok sugárzásának és az ezzel kapcsolatos mérési módszerek vizsgálata sugárvédelmi szempontból, gyakorlati izotóptechnikai feladatok megoldása, a sugárdetektálás kapcsán fellépő tudományos kérdések tanulmányozása, speciális elektronikus problémák vizsgálata, amelyek a radiológiai alkalmazások szempontjából fontosak - jelentik a kitűzött kutatási feladatokat.

A mágneses kutatásokban az iparilag fontosabb ferritek gyártásának és elméleti alapjainak tisztázása, speciális nem ferromágneses komponensű ferromágneses ötvözetek előállítása, a ferromágneses rezonancia abszorpció sáv szélességének vizsgálata /a félvezetők mikrohullámu alkalmazásával van szoros kapcsolatban/, a mikroörvényáramok és a domenszerkezet közötti összefüggés felderítése, továbbá méréstechnikai és képzési feladatok szerepelnek a tervben.

A kísérleti atommagfizikai kutatások célja: a hazai szénhamuk rádióaktivitásának vizsgálata és dúsítása, a hazai uránkészletek hozzávetőleges megbecsülése magfizikai vizsgálatok, könnyű atommagokon létrejött magfolyamatok vizsgálata fotoemulziós módszerrel, rádióaktív izotópoknak nyomjelzőként való alkalmazása, orvosi és biológiai kutatásokban, előtanulmányok nehésvíz előállítására - az intézet legfontosabb kutatási feladatai.

Atomok és atommagok statisztikus elmélete területére eső több probléma megoldása a cél. További kutatási feladat: a hullámmechanikai többtest-probléma és annak alkalmazási területére eső néhány probléma vizsgálata, valamint kitűzött cél: fémek, ion kristályok és molekulák kötésviszonyainak a vizsgálata.

3302. Matematika.

A nagy multtal rendelkező funkcionál-analízis, soreselméleti, konstruktív függvénytan vizsgálatok továbbfejlesztése mellett cél: a számelmélet, a valós- és komplexfüggvénytan területén további kutatás folytatása, az algebrai struktúrák vizsgálata,

elmélet

az euklideszi és nem euklideszi geometriák megalapozására vonatkozó vizsgálatok, a matematika elvi kérdéseinek vizsgálata a dialektikus-materializmus alapján és az ezzel kapcsolatos matematikai-logikai és halmazelméleti kutatások. Vizsgálatok Riemann-féle és az ezeknél általánosabb differenciál-geometriai terekben - a legfontosabb tervben szereplő kutatási témák.

Matrix-elmélet.

A matrix-elmélet továbbfejlesztése és alkalmazása a parciális differenciálegyenletek numerikus megoldására, a matematikai-fizika differenciálegyenleteinek megoldására, továbbá alkalmazás korpuszskuláris rendszerek dinamikájában.

Valószínűségszámítás.

Sztochasztikus folyamatokra vonatkozó elméleti vizsgálatok, nem Markov-típusú sztochasztikus folyamatok vizsgálatainak továbbfejlesztése és gyakorlati alkalmazásai /Pl. magreakciók vizsgálata, kémiai reakciók vizsgálata biológiai, mezőgazdasági problémák, ipari problémák, meteorológiai kérdések megoldásában./.

A valószínűségszámítás új axiómatikus felépítésével kapcsolatos problémák megoldása, eloszlása függvények keverékének felbontása, valószínűségszámítással kapcsolatos számítási technikák megoldása, a matematikai-statisztika elvi kérdéseinek vizsgálata, mezőgazdasági statisztikai problémák megoldása stb. a kitűzött cél.

A numerikus és grafikus módszerek területén kiemelendők a nemográfiái ábrázolás kiterjesztéseire irányuló vizsgálatok, a lineáris differenciálegyenletek és egyenletrendszerek numerikus megoldására vonatkozó módszerek kidolgozása.

Valós függvénytanban a már nagy múlttal rendelkező ortogonális sorfejtések, függvény-approximációkra vonatkozó kutatások továbbfejlesztése a cél.

Differenciálegyenletek elmélete terén a lineáris közönséges és parciális differenciálegyenletek saját értékeinek meghatározására szolgáló módszerek vizsgálata és az elért eredmények alkalmazása, különböző mechanikai- elektrotechnikai - atomfizikai problémák megoldására, a cél.

A funkcionál analízis területén a Hilbert-tér és Banach-tér lineáris operátorainak spektrál elmélete továbbfejlesztése, az önadjugált operátorok szerkezetére vonatkozó vizsgálatok szerepelnek a tervben.

Komplex függvénytanban hatványösszegek becslési módszerének továbbfejlesztése és annak alkalmazásai a kitűzött cél.

3303. Csillagászat.

1956-ban a hazai rádiócsillagászati észlelések megindítása érdekében a szükséges műszerek tervezése és az ehhez szükséges kutatók kinevelése a kitűzött cél.

Változó csillagok fénygörbéinek megállapítása, Blaskó-effektusának vizsgálata, gömbhalmazokban lévő Cefeidák periódusváltozásának vizsgálata, kettőscsillagok fotografikus megfigyelése és pályaszámítása - a tervben szereplő legfontosabb témák.

Napfizikai kutatásokban a Nap-felületi és naplégköri jelenségek vizsgálata, továbbá turbulencia elméleti vizsgálatok és égitestek mágnességének vizsgálata a tervfeladat.

Agrártudományok Osztálya.

A mezőgazdasági termelés fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározatok számos olyan kérdés megoldásának szükségességét veti fel népgazdasági vonatkozásban, amelynek eredményes megoldása érdekében - az adott lehetőségeket figyelembevéve - tevékenyen részt kell vennünk a talaj termőképességének növelése, a gabonakérdés megoldása, a takarmánybázis megszilárdítása és növelése ipari és olajnövények termesztésének fokozása a zöldségtermesztés /különösképpen az öntözéses/ növelése, az állattenyésztés termelékenységének fokozása a termelőszövetkezetek fejlesztéséről szóló tudományos feladatok megoldásában. Az osztály a fenti feladatok elvégzésére az alábbi intézetekben, illetve szervek és tudósokon keresztül tudja megvalósítani.

Az Osztály kutatási feladatainak elvégzésére az alábbi kutató szervek állnak rendelkezésre:

41. Kutató intézet.

411. Mezőgazdasági Kutató Intézet

412. Agrokémiai Kutató Intézet

413. Állategészségügyi Kutató Intézet

414. Botanikai Kutató Intézet

42. Kutató laboratórium

421. Talajbiológiai Kutató Laboratórium

43. Akadémiai támogatással működő tanszékek.

Az Osztályhoz tartozó fő tudományterületek:

4301. Talajtan

4302. Növénytermesztés

4303. Növénynevelés

4304. Növényélettan.

4305. Növénytan

- 4306. Növénykörtan
- 4307. Genetika
- 4308. Állattenyésztés
- 4309. Állategészségügy
- 4310. Állattan
- 4311. Kertészet
- 4312. Erdészet
- 4313. Agrokémia
- 4314. Agrometeorológia
- 4315. Üzemszervezés

4301. Talajtan.

A termőerőgazdálkodás kérdéskomplexumának előbbrevitele a talajhasználat, trágyázás és talajművelés összefüggéseiben. Az istállótrágya vetésforgó belüli legkorszerűbb felhasználása az előveteményhatások, a zöldtrágyázásnak, illetve a gyökértrágyázásnak kutatása összefüggésben a műtrágyák érvényesülésével és a humuszgazdálkodással, továbbá a talajművelés és trágyázás együttes használatának vizsgálata a gyökérszövet kialakulására, annak mennyiségére és minőségére, a talajélet alakulására komplex módszerekkel vizsgálva a termőerőgazdálkodás kérdése eredményesen megoldható.

Humuszvizsgálati eljárás kidolgozása abból a célból, hogy a talajhumusz dinamikáját jobban megismerjük, ezen keresztül humuszképződésbe iránytadón beavatkozassunk.

Talajművelés egyes vitatott kérdéseinek tisztázása. Talajelőkészítés őszi buza alá kukorica után, a tarlóhántás legjobb módjainak kidolgozása tavasziak alá, valamint termőréteg mélyítés erdőtalajon altalaji lazítással.

Főbb talajtípusaink tulajdonságainak megismerése. Genetikus talajtérkép elkészítése után átfogó képtünk van főbb talajtípusaink elterjedéséről. A mezőgazdasági gyakorlat szempontjából a talajtani eredmények érvényesülésének az a feltétele, hogy az elméleti megállapításokat gyakorlati következtetések tegyék teljessé. Ezért fontos a főbb talajtípusok mellett az altípusok és a változatok keletkezésének és tulajdonságainak jellemzése.

Alföldi talajok szikesedésének vizsgálata száraz és öntözött viszonyok között.

A korszerű földművelés az eróziós elleni védekezést is magába foglalja. Ennek előfeltétele egy teljes áttekintést nyújtó eróziós térkép elkészítése oly módszerrel, amely felvilágosítást nyújt az erózió mértékéről, jellegéről, területi megoszlásáról és a gyakorlati védekezés módjairól is.

Réteges homokjavítás /aljtrágyázás/ továbbfejlesztése.

Hazánkban a homoktalajok mintegy 20 %-át teszik ki összes szántó területeinknek. Ezek termőképessége a rossz víz- és tápanyag-gazdálkodásuk folytán rendkívül kicsi. A kutatott eljárással, mód nyílik a homokok megjavítására és termőképességük nagyméretű fokozására.

A talaj szervesanyagának tanulmányozása.
Feladat annak tanulmányozása, hogy az agrotechnikának a művelési növényeknek és a hozzátartozó mikroorganizmusoknak, a különféle szervesanyagoknak milyen hatása van a humusz képződésére, illetve a talaj termékenységére adott viszonyok között, hogy tisztázzuk a különféle körülmények között képződött humuszfrakciók mezőgazdasági értékét.

A növényi tápanyagok biológiai körforgalmának tanulmányozása sugárzó és nem sugárzó izotópokkal jelzett elemek segítségével. A sugárzó atomokkal jelzett vegyületek módot adnak arra, hogy a növényi tápanyagok talajában való feltáródását és útját figyelemmel kísérjük és ezzel felderítsük a legmegfelelőbb trágyázási módszer alapjait.

4302. Növénytermesztés.

Rét- és legelőgazdálkodás továbbfejlesztése.
Legelők és rétek feltörés nélküli megjavítása, fűvesherez-társítások, valamint takarónövényes telepítés száraz viszonyok között, a természetes rétek termőképességének fokozása céljából.

A kukorica agrotechnikájának továbbfejlesztése.
Megoldásra vár a gépesítés messzemenő figyelembevételével a kukorica legjobb agrotechnikájának kidolgozása, hogy a nemesítés eredményei, a kiváló kukoricafajtáink érvényesülése kibontakozhasson.

Csumiz honosítása és agrotechnikájának kidolgozása.
Az előzetes kísérletek szerint megfelelően kiválasztott csumizfajtákkal növénytermesztésüket egy új szemes- és szalmas takarmánnyal tudjuk gazdagítani.

A buza agrotechnika néhány kérdésének tisztázása.

Talajelőkészítés a korán lekerülő élővetemény után, trágyák érvényesülésének függvényében, továbbá a tavaszi buza tél alávetése,

valamint az őszi buza tenyészetének tisztázása.

Központi fajtagyűjtemény fenntartása, fejlesztése és elemzése. A korszerű növénytermesztési és növénynemesítési kutatómunkák során nélkülözhetetlen a kulturnövények és vad rokonainak minél szélesen részletesen elemzett megbízható fajtagyűjteménye.

Ökológiai vizsgálatok szántóföldi gyomokon.

A szántóföldi gyomnövényzet ismerete nagyban elősegíti a mezőgazdasági termelés és ellenük való védekezést. Ezzel nemcsak a gyomirtás helyezi tudományos alapokra és teszi eredményesebbé, hanem a talaj jelző gyomtársulások megismerése más szempontból is felhasználható.

A magyarországi Duna-ártér jellemzőbb részei 1:10.000 növényföldrajzi térképlapjának felvételezése.

Ez a téma az országos növényföldrajzi térképezés részletfeladata. Megoldásával az ártéri növénytársulások elsősorban az erdők összetételére és elterjedési törvényszerűségeinek megismerésére kapunk adatokat.

Növény társulások ökológiai és ökológiai vizsgálata, növényföldrajzi térképezés.

A meglévő adatok ismeretében korszerű társulás dinamikai módszerek felhasználásával a pusztagyepék változásainak megismerésére törekszünk ezen keresztül adatokat kívánunk szolgáltatni a gyepek aspektus-viszonyai, áttélelési viszonyai, magtermés, gyökér szintjére vonatkozóan, hogy segítséget nyújtsunk rét- és legelőgazdálkodás kérdéseinek megoldására.

Kulturnövények botanikai feldolgozása.

Az egyes természetű növények botanikai kérdéseinek kidolgozása irodalmi és kutatómunka segítségével a kulturflóra művek vonatkozó fejezeteinek megalapozása céljából.

4303. Növénynemesítés.

Kukoricánemesítés és vetőmagtermesztés.

A régi fajtáknál lényegesen termőképesebb és másodtermény hibridfajták előállítása, valamint legjobb agrotechnikájuk kidolgozása a hibridek nagyüzemi előállítása és elterjesztése céljából.

Lennemesítés.

Hazai viszonyok között is télálló őszi len előállítása, továbbá a magyar éghajlathoz jobban alkalmazkodó az ipari termésmennyiségi és minőségi igényeknek megfelelő tavaszi rostlenfajta és a télálló tavaszi olajlen előállítása.

Lucernanemesítés és vetőmagtermesztés.

A jelenlegi fajtáknál termőképesebb nagy takarmányértékű új

fajták előállítása és optimális agrotechnikáinak kidolgozása.

Őszi buza nemesítése és vetőmagtermesztése.

Olyan őszi buzafajta előállítása, amely nem dől meg teljes érésben aratva "A" minőségű gépi aratásra alkalmas és a Bánkúti 1201-es, valamint F 4 81-es fajtáknál bőtermőbb.

Őrárpa nemesítése és vetőmagtermesztése.

Az MFB 104 törzskönyvezett, illetve az MFB 101 és 102 elismert sörárpafajták fajtafenntartó nemesítése és vetőmagszaporítása. A jelenlegi fajtáknál bőtermőbb, alacsony fehérjeter-talmu új tavaszi árpa előállítása és agrotechnikájának kidolgozása.

4304. Növényélettan.

Vizmegtartóképeség tanulmányozása a poliploid répákkal kapcsolatban.

A vizmegtartóképeség tanulmányozása kulturnövényeinknél és az új poliploid répáknál a szárazság ellenállóság kutatása nézőpontjából fontos feladat, melynek első lépése egy új vizsgálati módszer kidolgozása.

Főbb mezőgazdasági növények ökológiai igényeinek megállapítása, vizsgálati módszer továbbfejlesztése.

Ökológiai vizsgálatokkal meg akarjuk állapítani az egyes növények környezetükkel szemben támasztott igényét, hogy a kapott adatok birtokában jellemezni lehessen a fajokat, illetve a nemesített fajták ökológiai jellegét.

Anyagcserevizsgálatok élesztőkön.

Különösen időszerű a anyagcsere irányított megváltoztatásának kérdése, úgy elméleti, mint a kapcsolódó gyakorlati problémák /erjedési iparok, rákkutatás/ nézőpontjából.

4307. Genetika.

Távoli alakok /fajok-nemzetségek/ keresztezése, a hibridek genetikai, citológiai elemzése, kulturfajok kialakulása, evolúciója tanulmányozásának és nemesítési szempontból nagyértékű új formák létrehozása céljából.

A közönséges buza alakkörének gazdaságilag hasznos jellegekkel való kibővítése evolúciós és gyakorlati szempontból egyaránt jelentős.

4309. Állategészségügy.

Osökkent virulenciájú brucellatörzsek előállítása és antigén-

hatásuk vizsgálata.

A brucellózis elleni küzdelemben eddig csak egy vakcinatörzse áll rendelkezésünkre. Fontos lenne olyan törzsek felkutatása, amelyeknek az immunizálóképessége eléri, vagy esetleg meghaladja az eddig ismertet.

A szarvasmarha, juh és sertésállományokban mutatkozó elvetélések okának felderítése.

Az erőművi behatások okozta elvetéléseken kívül a védekezés tökéletesítése érdekében a más okból keletkező elvetélések okát is ki kell deríteni.

A leptospirozis kór fejlődése és gyógyítása.

Meg kell állapítani, hogy a leptospirozissal fertőzött gazdaságban tartott juhok között milyen mértékben fordul elő ez a megbetegedés, vagy leptospirohordozás.

A listeriózis elleni védekezés kidolgozása.

A listeriózis sokszor nagy anyagi veszteséget okoz és az emberek is fertőződhetnek. Ki kell deríteni, hogy milyen nagy a fertőzöttség és ennek alapján, ha szükségesnek mutatkozik védekező eljárás kidolgozása.

A nagyüzemi baromfitenyésztésekben mutatkozó veszteségek okának tisztázása.

A nagyüzemi baromfiállományokban sokszor nagyobbarányú veszteségek keletkeznek a keltetés, felnevelés és tartás során. A veszteségek okának tisztázása és az ellenük való védekezés alkalmas kidolgozása a cél.

Fiatal állatok bélflórájának vizsgálata a biocönózis szempontjából.

A fiatal állatok felnevelési betegségei oktanának tisztázáshoz szükséges a bélben élő nagyszámu baktériumfaj biocönózisának kikutatása.

A felnevelési betegségek elleni védekezés továbbfejlesztése.

Sok olyan új sertésistálló épült, ahol 30-40 %-os malacelhülés van. A baj okát kell kikutatni, hogy a következőkben épülő istállóknál ezek már ne szerepeljenek.

A parazitás betegségek elleni védekezés továbbfejlesztése.

A háziállatok tüdőférgessége, amely igen nagy veszteséget okoz szükségessé teszi, hogy megismerjük a hajlamosító tényezőket. Ezek alapján pedig a gyógykezelés tökéletesítése.

A kullancsok terjesztette betegségek elleni védekezés.

Kullancsok által terjesztett betegségeknek komoly gazdasági kára van. A feltérképezés azt szolgálja, hogy sikeres legyen a védekezés.

A főttötlentő szerek baktericid és bakteriosztatikus értékének meghatározására szolgáló módszerek összehasonlító vizsgálata. A ragályanyagok tökéletes megsemmisítése érdekében ki kell próbálni a különböző szereket hatékonyság szempontjából.

A szarvasmarhák vérömléses jellegű megbetegedésének oktanak és a kórokozó átvitelének módja.

A bántalom sok hasonlóságot mutat a haerorrhagiás nephrosonefritis néven leírt emberi megbetegedéshez. A szarvasmarhák ezen megbetegedésének tanulmányozása segítséget nyújthat az emberi bántalom megítéléséhez és az elleni való védekezéshez.

A bendőbeli mikroorganizmusok irodalmának tanulmányozása. A tanulmány célja egy további hosszú kísérletes munkának, amikor is a bendőben lévő baktériumok életműködését és a szervezet normális vagy kóros állapota közötti összefüggéseket akarja felderíteni.

4315. Üzemszervezés.

Mezőgazdasági termelészövetkezetek komplex üzemszervezési vizsgálata.

Feladat annak megállapítása, hogy a termelészövetkezetekben, melyek azok a leghelyesebben megoldott és jobb megoldásra váró üzemszervezési és ökonómiai kérdések, amelyekre vonatkozó adatok rendszerezése és feldolgozása lehetővé teszi a termelészövetkezetek gazdasági, valamint szervezeti megerősítésére és termelészervezésük megjavítására szolgáló irányelvek kidolgozását.

Kiegészítés a Magyar Tudományos Akadémia 1956. évi tervjavas-
latához.

4.

Agrártudományok Osztálya.

4301. Talajtán.

Különbéleképpen kezelt trágyák termőképesség fokozó hatásának érvényesülése, a vetésforgó és talajművelés függvényében kutatva, alapvető vitatott kérdésekre ad feleletet.

4309. Allategészségügy.

A fertőző természetű sertésnél előforduló bélgyulladások okainak kutatása. A szarvasmarják és juhok tüdőfőrgessége kórtani, fejlődéstani és terápiás szempontból.

4311. Kertészet.

A kertészet különféle ágazatának többtermelését célzó kutatások komplex megoldása népgazdaságilag lényeges kérdések előbbrevi-tele érdekében.

4312. Erdészet.

A sopronvidéki erdők természeti adottságainak feltárása, a növekedés ökológiája figyelemmel kísérése, az erdőművelési behatásokra. Fotogrammetriai és erdőművelési kutatások légi fényképek segítségével egyes területek növényföldrajzi térképezésével kapcsolatban fatermelés és faállományi szerkezeti vizsgálatok a hazai bükkösökben.

4314. Meteorológia.

Homok és szik mikroklimája, tekintettel a homoki szőlő sajátos mikroklimájának vizsgálatára. Újabb statisztikai módszerek ki- próbálása az éghajlati elemek és a mezőgazdasági növénytermesz- tési eredmények közötti kapcsolatok kutatásánál. Martonvásár Erdőházpuszta-i obszervatóriumban folyó hőháztartási és mikro- klimatikus mérések.

Biológiai és Orvosi Tudományok Osztálya.

A Magyar Tudományos Akadémia V. Osztálya az 1956-os tervévre elsősorban azokat a kutatási témákat vette fel kutatási tervébe, amelyek a magyar orvostudomány továbbfejlesztése és a népegészségügy közvetett, egyes esetben közvetlen támogatásához leginkább szükségesek. Az elmúlt években számos területen eredményes kutatások folytak. Nem egy tudományos kutatási ágban komoly kutatási iskolák alakultak ki, új módszerek nyertek bevezetést, vagy alakultak ki. Ezek az eddig is sikerekre vezető vizsgálatok, kutatási irányok az 1956-os terv alapját képezik. Továbbfejlesztésük, valamint új irányok megalapozása, új módszerek bevezetése a terv főfeladata.

Az Osztály kutatási feladatainak elvégzésére az alábbi kutatószervek állnak rendelkezésre:

51. Kutatóintézet.

511. Genetikai Intézet.

512. Kísérleti Orvostudományi Intézet

513. Gyermekelektani Intézet.

53. Akadémiai támogatással működő tanszékek.

Az Osztályhoz tartozó fő tudományterületek:

5301. Felsőbb idegműködés és az idegrendszer egyéb működésének fejlődésének, élettani és klinikai vizsgálata.

5302. Fehérjekutatás.

5303. A szervezet nedvkeringésének vizsgálata és koros körülmények között. ^{ép}

5304. Mikrobiológia.

5305. Csecsemőkori sorvadás.

5306. Gyógyszer és antibiotikum kutatás.

5307. Onkológia.

5308. Sugárhatások tanulmányozása.

5309. Traumatológia .

5310. Egészségtudomány.

5301. A felsőbb idegműködés és az idegrendszer egyéb működésének, fejlődésének élettani és klinikai vizsgálata.

Ez a terület egész sor kutatási és klinikai ágra vonatkozik. Magában foglalja az idegélettani, belgyógyászat, ideggyógyászat és a funkcionális anatómiával kapcsolatos kutatások egy részét. Ezek elsősorban a szervezet élet és kórfolyamatainak regulációjával foglalkoznak és segítséget nyújtanak abban, hogy az orvostudomány főbb ismereteket szerezzen az idegrendszer működéséről ép és kóros körülmények között. Az idegélettan tervszerű fejlesztése, új elektronikai módszerek alkalmazása, a feltételes reflexkutatás fejlesztése, a kísérleti idegmorfológia támogatása egyúttal új lehetőséget jelent a klinikai neurológia diagnosztikai ágazatainak, valamint az idegszészet lehetőségeinek fejlesztésére. Fejleszteni kívánjuk a nervizmus kutatási ágait, különösen a más szervekkel kapcsolatos pszichiátriai és pszichológiai vizsgálatok és a különböző belgyógyászati jellegű megbetegedések kapcsolatát az idegrendszer működésével.

5302. Fehérjekutatás.

E témakörben a MTA V. Osztálya és Biológiai Csoportja folytat kutatásokat.

A biokémiai kutatások fejlesztése az 1956-os évben részben az előző kísérletek továbbfejlesztésére irányul. E vizsgálatok elsősorban a szervezetek anyagcserejében döntő szerepet játszó fehérjék szerkezetének további feltárására vonatkoznak.

5303. A szervezet nedvkeringésének vizsgálata ép és kóros körülmények közt.

A nedvkeringéssel foglalkozó megbetegedések halálozási arányszáma első helyen áll az összes betegségek között az egészségügyi statisztikában. Ép azért rendkívül fontos, hogy az erre irányuló kutatások megfelelő szerephez jutottak az 1956-os tervben. Az élettani és kórélettani intézeteknek egyik feladata e kutatások továbbfejlesztése. A döntő fontosságú vizsgálatok legnagyobb része olyan klinikákon folyik, ahol felszerelt, kitűnő vezetés alatt álló kísérleti kórtani iskolák működnek, amelyek már eddig is szép eredményeket értek el. Kutatásaik a szív működés, a vérkeringés, a veseműködés különböző problémáinak tisztázására irányulnak.

Természetesen ez szoros összefüggésben van a szervek, illetve a szervrendszerek kóros működésének felderítésével, valamint a betegségek felismerésére és kezelésére vonatkozó közvetett adatok szolgáltatásával és módszerek kidolgozásával. A nemrégiben megindult és több helyen szép eredményekhez vezetett szívsebészet továbbfejlesztése is ide tartozik.

Biológiai és Orvostudományok Osztálya.

5301. Felsőbb idegműködés és az idegrendszer egyéb működésének, fejlődésének élettani és klinikai vizsgálata.

A neuroendokrin rendszer szerepének vizsgálata az alkalmazkodási reakcióban. A vérsejrendszer idegrendszeri szabályozása területén fontos élettani és kórélettani kérdések vizsgálata. Vizsgálatok a dinamikus sztereotipia átalakításának problémájára, általános lélektani, illetve fejlődéslélektani kérdésfeltevéssel. Kísérletek a szómegértés és számfogalom kialakításának vizsgálatára.

5303. A szervezet nedvkeringésének vizsgálata és kóros körülmények között.

Vizsgálatok a keringés fiziológiájának és patológiájának kérdéseiben. Különösen a nyirokkeringés élet és kórtanának problémáira. /Vizsgálatok a folyadékterek neuroendokrin szabályozásának mechanizmusára terjednek ki. /

5307. Onkológia.

A daganatsejtek szövettenyészetekben való viselkedésének vizsgálata.

53o4. Mikrobiológia.

A mikrobiológiai kutatások többféle irányban folynak 1956-ban.

Első fontos szakaszuk az általános biológia és pathológia szempontjából, valamint az egész mikrobiológiára vonatkozó alapvető vizsgálatokat tüzi ki célul. Ezek a kutatások a mikroorganizmusok alapvető életfolyamatainak felderítésére irányulnak.

A másik ágazat a különböző fertőző betegségek elleni védelem kérdéseivel foglalkozik. Ezek közül kiemelkedik az a munka, amelyek kutatóink a vírusbetegségekre, a tuberkulózisra, a bél-fertőzésekre és a rheumás lázra vonatkozóan vettek tervbe.

A magyar járványegészségügy fejlődése, a fertőző betegségek további csökkentése biológiai szempontból ezeknek a kutatásoknak haladásán alapul.

53o5. Csecsemőkori sorvadás.

A csecsemőkori megbetegedések egyik legfontosabb kérdése a csecsemőkori sorvadás, amely egész sor fontos kórélettani problémát vet fel és összefüggésben áll más csecsemőkori megbetegedésekkel. A problémakör élet és kórélettani szempontból csatlakozik a 3./ számú kutatási területhez, ennek egyik fontos klinikai részé. A kórfolyamat tisztázása és az ellene való védekezés szempontjainak kidolgozása mind gyermekgyógyászat, mind kórélettani szempontból alapvető fontosságú.

53o6. Gyógyszer és antibiotikumkutatás.

A gyógyszerkutatás egyik legfontosabb feladata különböző anyagok hatásmechanizmusának kutatása, valamint új gyógyszerek előállítása. Főleg a vérkeringésre ható gyógyszerek, chemotherapeutikumok és hormonpreparátumok kerülnek szóba.

A gyógyszerterület a peptidek szintézisére és hatástani vizsgálatukat, kvaterner-ammonium-vegyületek szintézisére és farmakológiai vizsgálatát, digitaloidhatású laktonok szintézisére és farmakológiai vizsgálatát, tüzte ki kutatási tervbe. Ezek a kutatások többek közt célozzák, hogy fény derüljön a kémiai szerkezet és a gyógyszerek hatása összefüggéseire. A vizsgálatok választ keresnek arra vonatkozólag, miért tudnak különböző gyógyszerek azonos hatást kiváltani.

Az antibiotikumkutatás egyik főfeladata a gyakorlatban már bevezetett antibiotikumok hazai előállításának előkészítése és további vizsgálatok.

53o7. Onkológia.

A rosszindulatú daganatos megbetegedések halálozási arányszáma az egészségügyi statisztika szerint a második helyet foglalja el

a keringési szervek megbetegedései után.

Az idetartozó kutatások elsősorban a korai rák kialakulásának, felismerésének vizsgálatára, a rákkeltő anyagok hatásának felderítésére, az áttételek keletkezésére és a megfelelő gyógykezelés tanulmányozására irányolnak.

5308. Sugárhatások tanulmányozása.

A rosszindulatú daganatos betegségek kutatása szerint a rádióaktív anyagok hatásai elleni védekezés szempontjából fontos a sugárhatások tanulmányozása.

Ugyanakkor erre a kutatási területre tartozik többek közt a rádiónukleotidok hatásának és alkalmazásának tanulmányozása, amely mind a kutató, mind a gyakorlati orvostudomány számára alapvető fontosságú.

5309. Traumatológia.

A balesetek száma a megbetegedések statisztikájában kiemelkedő helyen áll. Az erre vonatkozó kutatások főleg a helyreállító sebészet köréhez tartoznak. A kutatások főleg a szövetek, szervek újjáéledésére, pótlására és nem utolsósorban szövetbarát műanyagok készítésére és alkalmazására irányulnak. E kutatási terület az iparosítás és közlekedés fejlődésével és kiterjedésével számszerűen növekvő balesetek szempontjából kiemelten fontos szerepet játszik.

5310. Egészségtudomány.

Ezen a területen a MTA főleg ipari és mezőgazdasági vonatkozású munkahigiénés vizsgálatokat vett tervébe 1956-ra vonatkozólag.

E vizsgálatok főleg az új öntözéses területekkel kapcsolatban felmerülő tudományos problémákra vonatkoznak. Ezeken a területeken a talajtani, mikroklimatológiai viszonyok változásával, az új településekre és a munkaviszonyokra igen fontos hatású újfajta mikrobiológiai, parazitológiai viszonyok keletkeztek. E viszonyok tanulmányozása fontos településegészségügyi kérdések közvetett megoldását segíti elő.

Biológiai Csoport.

A Magyar Tudományos Akadémiai Biológiai Csoportja az 1956. évi tudományos tervjavaslattal elkészítésénél a Párt és a kormány által elfogadott a népgazdaság fejlesztését szolgáló irányelveket, valamint a magyar biológiai elméleti és gyakorlati kutatások, különösen az experimentális kutatások fokozott fejlesztésének elvét tartotta szem előtt. A Csoport tudományterületének sajátosságánál fogva a kutatások szorosan kapcsolódnak mind a mezőgazdasági, mind pedig az orvosi elmélethez és gyakorlathoz. Így a kutatások elsősorban a fehérjék specifikus funkciói és a szerkezet közötti kapcsolatok felderítésére, a szerzett tulajdonságok kialakulása és öröklődésének kérdésére, a fajok változékonysága és annak irányítása, a fejlődés általános törvényének vizsgálatára, anyagcsere vizsgálatokra, természetes vizek produktív biológiai vizsgálatára, növényi anyagcsere vizsgálatokra, növényi társulás dinamikai kutatásokra, fejlődéstörténeti, biocönológiai szisztematikai, parazitológiai, öregedésbiológiai és embertani kutatásokra terjednek ki.

A Csoport kutatási feladatainak elvégzésére az alábbi kutatószervek állnak rendelkezésre:

81. Akadémiai intézet

811. Biológiai Kutató Intézet

812. Genetikai Kutató Intézet

813. Biokémiai Kutató Intézet

83. Akadémiai támogató sal működő tanszékek:

Az osztályhoz tartozó fő tudományterületek:

8301. Botanika

8302. Zoológia

8303. Antropológia

8304. Genetika

8305. Morfológia

8306. Összehasonlító állattéltan

8307. Növényélettan

8308. Fehérjekutatás

8309. Hidrobiológia

8310. Gerontológia.

8301. Botanika.

Vadontermő és a kerti fásnövények feldolgozása különös tekintettel kertészeti jelentőségű fás növények hisztológiai és szövetfejlődési vizsgálatára. A magyar közephegység andezit és violit alapkőzeti felhagyott gyümölcs és szőlőkultúrák vizsgálata. Az ország tájainak ökológiai és cönológiai vizsgálata növényföldrajzi térképezéssel. Társulásdinamikai és talajeroziós folyamatainak kutatása a növénytakaróval kapcsolatban.

Különböző kora fatörzsmaradványok xylotómiai vizsgálata. A borsodi szénmedence barnaszeneinek ősnövénytani vizsgálata.

Kettős hasznosítású ugynevezett alkaloida kísérletek. Különös tekintettel az alkaloida tartalom minőségére és mennyiségére. A negyedkori faszén és egyéb famaradványok antrakotómiai vizsgálata.

8302. Zoológia.

Magyarország állatvilágának rendszeres feldolgozása. Az állatok szerepe a talajbiológiában.

A Tisza állatvilágának feldolgozása. Magyarország fosszilis koralljainak kutatása. A Tisza zooplantonjának feldolgozása. Magyarország fonalascsapu kétszárnyuinak rendszeres feldolgozása.

8303. Antropológia.

Magyarország történeti és etnikai antropológiája. Progresszív és regresszív folyamatok embertani vonatkozásainak vizsgálata.

Tisza, Maros, Kőrös környékének ősembertani vizsgálata. Békésmegye élőlakosságának embertani vizsgálata.

8304. Genetika.

Virágos növények genetikai vizsgálata. A növények vegetatív keresztéződés mechanizmusának megismerése, elsősorban biokémiai és fejlődéstani vonalon.

A ploiploida fejlődésélettani és genetikai következményeinek autopoliploida vizsgálata.

Az ivarsejtek képződésének és megtermékenyítésének biológiai és genetikai vizsgálata a véglényeken és alsóbbrendű állatokon.

8305. Morfológia.

Morfológiai, filogenetikai vizsgálatok virágos növényeken és algákon.

Gerinctelenek idegrendszerének experimentális morfológiai és hisztokémiai elemzése. A végtag, idegközpontok, érzékszervek közös transzplantatíkojával létrehozott modern reflexív funkcionális vizsgálata.

8306. Összehasonlító állatélettan.

Élettani vizsgálatok protozoákon. Halak szemizmának beidegzése, különös tekintettel a ganglion-ciliare szerkezetére és kapcsolataira.

A fény és sötétség hatása az endokrin szervekre, különös tekintettel a pajzsmirigy, az agyfüggelék finomabb szerkezetének és ivari ciklusának vizsgálatára vonatkozóan.

Az idegrendszer adaptációs trófikus tevékenységének és neurogumoralis integrációban játszott szerepének összehasonlító vizsgálata. A simaizom és a harántosikós izom polinészteráz és mio-kolinészteráz aktivitásának tanulmányozása motoros denerválás után.

8307. Növényélettan.

A növények merisztémás tájainak összehasonlító sejttani és élettani vizsgálata. A gyökér szerepe a növény életében, különös tekintettel a szulfátredukció biokémiai folyamatának vizsgálatára.

Mikroszkopikus gombák vizsgálata, különös tekintettel a szulfátredukció biokémiai folyamatainak aerob és anaerob esetén. A növénylégzés energiadáskódás, különös tekintettel a légzési együttható RQ változása kapcsán. A gátlás mint a tápanyag ellátottság jelzője. Gombák élettani vizsgálata.

Egészséges és leromlott burgonyagumók összehasonlító anyagcsere vizsgálata. A növekedést serkentő és gátló anyagok jelentőségének vizsgálata.

8308. Fehérjekutatás.

Fehérje specifikus funkciója és szerkezete közötti kapcsolat vizsgálata. A fehérjék specifikitásának és az aminosav elosztás mechanizmusának modern módszerekkel való tanulmányozása.

Nagyenergiájú, P-vegyületek szerepe a sejtfunkcióban. Az izomstruktur fehérjéhez kötött nukleotidák funkcionális jelentőségével kapcsolatos vizsgálatok.

8309. Hidrobiológia.

A Balaton produktív biológiai vizsgálata, különös tekintettel az energiaforgalomra. A produktív biológiai elmélet továbbfejlesztése.

Hazai termák és ásványvizek mikrovegetációjának feldolgozása a viziszerkezetek produktív biológiai vizsgálata Kryobionták elterjedése a 0 fok körüli élet vizsgálatában.

Szeged környéki halastavak produktív biológiai vizsgálata. Fitoplanktonok minőségi és mennyiségi ellenőrzése.

Hortobágyi halastavak fitoplanktonjának minőségi és mennyiségi vizsgálata, különös tekintettel a tavak takarmányozására és trágyázására vonatkozóan.

8310. Gerontológia.

Gerontológiai vizsgálatok a reticuloendothelialis rendszer szempontjából kórbonctani anyagon. A seniumbeli elváltozások biológiai alapon való megközelítése.

Műszaki Tudományok Osztálya.

A Műszaki Tudományok Osztálya az 1956 évi tudományos tervjavaslatok elkészítésénél az 1957 évre vonatkozó, a Párt és a kormány által elfogadott népgazdasági fejlesztési irányelveket, valamint a Párt és kormánynak a műszaki fejlesztésre vonatkozó utmutatásait és intézkedéseiket tartotta szem előtt. Így a kutatások első sorban hazai nyersanyagbázisaink kiszélesítésére, hasznosítására, import anyagoknak hazai anyagokkal történő helyettesítésére, valamint iparág távlati tervének alapját képező energia-keretterv előkészítésére, korszerű gyártmányok kifejlesztésére és az előállítás technológiák korszerűsítésére irányulnak.

Az Osztály kutatási feladatainak elvégzésére az alábbi **kutatószervek** állnak rendelkezésére:

61. Akadémiai intézet.

611. Méréstechnikai és Műszerügyi Intézet.

62. Kutatólaboratórium

621. Geodéziai Kutató Laboratórium

622. Geofizikai Kutató Laboratórium

623. Geokémiai Kutató Laboratórium

63. Akadémiai támogatással működő tanszékek.

Az Osztályhoz tartozó fő tudományterületek:

6301. Földtan.

6302. Geodézia.

6303. Geofizika.

6304. Geokémia.

6305. Hidrológia.

6306. Bányászat.

6307. Kohászat.

6308. Energetika.

- 6309. Gépészet.
- 6310. Híradástechnika.
- 6311. Műszer- és Automatika.
- 6312. Könnyűipar
- 6313. Építészet
- 6314. Közlekedés.

6301. Földtan

Hegységeink kréta-üledékeinek korszerű feldolgozása a további bauxit-kutatások érdekében.

A bauxit pollen vizsgálata, amely az eddig teljesen szerves maradványok nélkül ismert bauxit genetikájára nézve nagyjelentőségű.

A Gerecse-hegység monográfikus feldolgozásával kapcsolatban a triász réteg összlet korszerű üledék földtani vizsgálata, amely többek közt a dunántúli karsztviz-kutatást is lényegesen elősegíti.

A magyar bauxit-fajták ásvány-, közet- és földtani vizsgálata termikus és spektrográfiai módszerek alkalmazásával.

A föld belső szerkezetére vonatkozó vizsgálat. /Taktonofizikai kérdések, a Kárpát medencék izostatikus problémái/.

Szulfátos talajvizek biológiai redukciójának tanulmányozásával a szulfát redukáló baktériumok hatásának tisztázása.

Ásványbányászatunk /Tokajhegylé/ jelenleg nem értékesíthető anyagának vizsgálata különös tekintettel felhasználhatóságukra.

Magnás származású érc- és kőzettartományok közti összefüggések vizsgálata és kísérlet az érettelepek rendszerének a kőzetrendszerbe való beillesztésére.

6302. Geodézia.

A geodéziai tudomány fejlesztését szolgáló témák; a földrajzi helyimeghatározás; a vetületi számítások, kiegyenlítési problémák vizsgálata.

Az ismert eljárások kritikai értékeléséből kiindulva, a gazdaságosság kérdését szemlélve tartva törekszenek új munkamódszereket kidolgozni. Ide sorolható a felvett geofizikai téma is, melyben a rétegmozgások határfelületeinek kimutatására tesznek kísérletet, hogy ezzel a szénbányászat biztonságát mozgassák elő.

A geodéziai és geofizikai mérési eljárások és mérőműszerek pontos-

sági vizsgálata.- A mérési eljárások pontosságának ismeretében jelentős gazdasági megtakarítások érhetőek el. A műszervizsgálatok műszeriparunk korszerű kifejlesztéséhez szolgáltatnak gyakorlati adatokat.

6303. Geofizika.

Az 1956 év folyamán előkészítő munkálatok végzése az 1957-58-as geofizikai év feladataira. Tellurikus áramok és a mágneses tér időbeli változását regisztráló műszerek szerkesztése.

Az elmúlt év folyamán a tellurikus áramok mérését végző, az ásványi nyersanyagkutató szolgálatába állítandó terepműszert szerkesztették. Az új műszer teljesítőkétségének vizsgálata, továbbá a terepmérések és az értelmező feldolgozás metodikájának tisztázása a kutatási feladatok gerincét képezi. A tellurikus áramok mérésével végzett eddigi terepfelvételek megalapozott reményt nyújtanak arra, hogy segítségükkel a szeizmikus mérések számára ugynevezett néma területeken az alaphegység mélysége meghatározható legyen.

6304. Geokémia.

Az ércesedés képződési mélységre vonatkozó vizsgálatokkal kapcsolatban a képződési mélységet meghatározó módszerek kidolgozása és a Mátra-hegység újszerű közet-földtani vizsgálata.

A liasz-kőszén terület lép-öves rendszerének kialakítására vonatkozó vizsgálatok összesítése, továbbá a szén-közöttani jellegű és a kokszyártási paraméterek közti összefüggés kidolgozása.

6305. Hidrológia.

Az összegyülekezési jelenségek vizsgálata modellen és ezek összehasonlítása a természetben lefolyó jelenségekkel valamint a vízgyűjtő területek hóháztartásának vizsgálata a lefolyásra kerülő belvízmennyiségek meghatározásának elősegítésére.

Szivárgási és mikroszivárgási vizsgálatok, melyek a talajviz mozgás-törvényszerűségeinek megismerését valamint a műtárgyak kiépítését árvízvédelmi töltések átázási problémáinak megoldását, csatornák szivárgási veszteségeinek csökkentését, bízgar képződés megakadályozását segítik elő.

A modellkísérletek gazdaságossága érdekében a modellszámok csökkentése érhető el a méretarányhatás vizsgálatokkal, melyekkel a különböző típusú jelenségek kisebbítésének hatása megállapítható.

Mezőgazdaságunk öntözési kérdéseinek megoldását segítik elő a műszaki jellegű öntözési vizsgálatok.

6306. Bányászat

A bányauzem feltárási és fejtési terveinek elkészítését, továbbá

a legmegfelelőbb biztosítási mód a biztosítási anyagok megválasztását célzó közetmechanikai vizsgálatok.

Ércek, szenek és ásványok ipari felhasználását elősegítő előkészítő kutatások és vizsgálatok.

A bányászat mélység felé történő eltolódásának befolyása a szelöltetési rendszerbe.

A bányászat sűrített levegős energia ellátásának vizsgálata gazdasági szempontból.

A másodlagos olajtermelést fokozó kiséprési rendszerek és felületi aktív anyagok vizsgálata.

6307. Kohászat.

Hazai nyersanyagok hasznosítására és ezáltal import anyagok csökkentésére irányuló kutatások: a/ mangánérceinkből nagy tisztaságú fémmangán előállítása fémötvözeteknek megfelelő hazai ötvözőt biztosít. b/ Hazai ólomszinpor kohósítása. c/ Hazai vanádiumhordozó k és feltárási technológiájuk.

Hazai bázison új fémek és ötvözetek kifejlesztése:
a/ nagy tisztaságú jodidtitán, b/ nitridálható titánacélok.

Egyes vas- és fémötvözetek technológiáját fejlesztő kutatások:
a/ acélok edzhetőségi vizsgálata, b/ alumíniumötvözetek egyen-súlyi diagramjai.

Fémek képlékeny alakítását végző kohászati berendezések tervezését és létesítését elősegítő valamint a képlékeny alakítás technológiájának fejlesztését célzó kutatások:

a/ egyengető gépek, hengerállító berendezések tervezési elvei
b/ folyamatos hengerlésnél, csőnyújtó hengerlésnél fellépő erők és erőszükségletek, alakítási ellenállás meghatározása, c/ rekrisztalizáció vizsgálata fémek melegalakítása folyamán.

6308. Energetika.

A 20 éves energiagazdálkodási keretterv előkészítő adtgyűjtése.

Az atomenergia békés felhasználásával kapcsolatban az atomerőművek tervezésére és létesítésére vonatkozó dokumentációk gyűjtése és feldolgozása.

A Heller-féle légkondenzációs rendszer gyakorlati kifejlesztése, amely az erőművek hűtési viszonyainak megjavítása szempontjából jelentős, különösen vízszegény vidékeken.

Hűtőberendezésekkel kapcsolatos tudományos vizsgálatok, melyek

élelmiszerellátásunk és export-érdekeink szempontjából figyelemreméltóak.

Kohászati kemencék hőhasznosítása, mint energiatakarékos feladat.

Üzembiztonságot és a készülékek vizsgálatának illetve minőségjavításának érdekét szolgálják a zivatar statisztika és a villámáramerősségmérések továbbá a roncsolásmentes szigetelőanyag vizsgálat és lökőfeszültségpróbák.

A villamosgépgyártás műszaki fejlesztése szempontjából ki kell emelni a hazai szinkrongenerátorok állandóinak meghatározását és a gépeken lejátszó folyamatok tudományos vizsgálatát.

63o9. Gépészet

Acélok hőkezelésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati vizsgálatok; hőkezelési görbék gyors felvételére módszer kidolgozása, műszer-prototípus elkészítése. Az ipari hőkezelések korszerűsítése, az eredményeknek az iparba való átadásával.

Hazai gázturbina kutatás előkészítése /gázturbinák csöves tüzelőterének vizsgálata, sugárhajtóművek/ szerszámgép méretezési elvvel és új hidraulikus mechanizmusok kidolgozása, szivattyúk turbófuók hatásfokának javítása, hidrodinamikus energiaátviteli kutatások, motorvonat és gépkocsigyártmányaink korszerűsítése céljából.

Nagy pontosságú mérési eljárások kidolgozása ^agördülő csapágygyártás fejlesztésére, fogaskerék hajtások élettartam vizsgálata, kísérlet-sorozat fém-csapágy anyagok műanyagokkal való helyettesítésére.

63lo. Híradástechnika.

Elektromechanikus digitális számológép megtervezése és kivitelezése- A berendezés, mely hazai tömeggyártásból vett alkatrészekből készül, első modelljében olyan feladatok automatikus elvégzésére lesz alkalmas, mint pl. gyökvönás, másodfoku egyenletrendszer, egyszerűbb iterációs feladatok megoldása stb.

Ipari televízió és vidikon-fejlesztés. A vidikon-cső az ipari televízió felvevő készüléke oly vákuumtechnikai készítmény, melynek birtokában komplex ipari televíziós berendezéseket gyárthatunk, ami keresett exportcikk. A kutatási költség nem haladja meg néhány darab import vidikoncső árát. A téma tudományos jelentősége a fotokondukció kérdésével való foglalkozásban áll.

Televíziós vevőkészülék kapcsolások, televíziós antennák, frekvencia modulált adás és ipari nagyfrekvenciás berendezések kidolgozása.

6311. Műszer és automatika.

A tématerv szabályozástechnikai mikrógépek ipari alkalmazásának a vegyipar egyes szabályozástechnikai problémáinak, továbbá hazai elektropneumatikus szabályozó kidolgozásának kérdését öleli fel. Ezenkívül egy szabályozási villamosmodell készítését is tartalmazza, amely hazai szabályozástechnikai szempontból rendkívül fontos.

Radiológiai mérések. Ennek keretében a rádióaktív izotópokkal folyó különböző vastagsági mérésekkel, továbbá a mérések technológiájával foglalkoznak, különös tekintettel a védőintézkedésekre.

Ultrahanggal végzett anyagvizsgáló módszerek. E vizsgálati módszerek területén hazánkban már eddig is kitűnő eredményeket értek el, amelyek az ipar minőségi ellenőrzését nagymértékben javítják.

Elektronikus fénymérés. Különböző rendszerű spektrofotométerek összehasonlító vizsgálata.

Hőmérsékletmérés, különös tekintettel a kohászat szükségleteire és az iparilag rendkívül fontos mozgó gépalkatrészek hőmérséklet mérésekre. Fémfűrdők hőmérsékletének mérésére szolgáló módszer kidolgozása.

Elektronikus digitális számológép tervezésének előkészítő munkálatai.

6312. Könyvüipar

Szintetikus szálakkal kapcsolatos tudományos vizsgálatok. Ezekre mind kémiai, mind mechanikai vonalon feltétlenül szükség van, tekintve, hogy az egyik kiemelkedő gazdasági-ipari területünk lesz a közeljövőben.

A természetes szálak feldolgozásával kapcsolatos vizsgálati módszerek, melyek a textil- és bőriparban használatos nyers és segédanyagok szempontjából jelentősek.

Hazai faállományunk műszaki és ehhez kapcsolódó kémiai és fizikokémiai vizsgálatait a helyes fakihasználás szempontjából fontosnak tartjuk.

6313. Építészet.

Az építéstudomány területén nagyfontosságú és hidépítésünk szempontjából jelentős a hidszerkezetek dinamikus igénybevételeinek mérések útján történő hegesztett kötések varrat-tényezőinek

kísérleti úton való meghatározása, valamint a tartószerkezetek ütésszerű terhelésről való igénybevételének vizsgálata, továbbá a betonszilárdításra irányuló és a nyomott beton és vasbeton oszlopokkal folytatott kísérletek, melyek a hidszerkezetek gazdaságos tervezését és építését segítik elő. - A két- és háromemeletes épületek műszaki gazdasági mutatóinak megállapítása a második ötéves tervben nagyobb méretekben végrehajtott lakásépítés gazdaságosságát vizsgálja.

A településtudomány területén a tervjavaslatban a városi és falusi település közűvekkel való ellátásának gazdasági tényezőivel, közlekedés vonatkozású kérdéseivel, a lakásgazdálkodás egyes telepítési vonatkozásaival, valamint a mezőgazdaság szocialista fejlődése során a tanyai körzetek települési viszonyainak változásaival kapcsolatos vizsgálatok szerepelnek.

Az építésztörténet területén a munka a magyar szakirodalomban hézagpótló marxista-leninista szemléletű egyetemes építésztörténet megírásának előkészítésére, a magyar építésztörténet legjelentősebb alkotásait ismertető topográfiai gyűjtemény folytatására és néhány nagy magyar építész alkotásait bemutató monográfiák elkészítésére irányul.

6314. Közlekedés

A magyar közlekedés fejlesztéséhez szükséges irányelvek kidolgozása. Ez a munka jelentős mértékben továbbfejleszti azokat az irányelveket, melyek az egyes közlekedési területeken most vannak kialakulóban.

A hazai bitumenek utépítésterén történő felhasználását technikai gazdaságosabbá az a vizsgálat, mely az utburkolatok építése és használata során fellépő hőmérsékleti hatások figyelembevételével a bitumenek viszkozitását meghatározza.

A hézagmentes hegesztett vasuti felépítmény tudományos vizsgálata a vasuti közlekedés pályájának korszerűsítése terén igen fontos.

A vasuti járművek futásjellemző függvényének megállapítása lehetővé teszi, hogy a futási jellemzők tervezésekor előre megválaszthatók legyenek és ezáltal a járművek futási tulajdonságai javíthatók.

Kémiai Tudományok Osztálya.

A Kémiai Tudományok Osztálya az 1956. évi tudományos kutatás tervnek elkészítésénél szemelött tartotta az 1956. évre vonatkozó népgazdasági fejlesztési irányelveket, a Párt és Kormány-nak a Műszaki Fejlesztés tárgyában összeállított irányelveit és kitűzött intézkedéseit.

A Kémiai Tudományok Osztályának szakterületén a tudományos kutatás feladatait az alábbi legfőbb célkitűzésben lehet összefoglalni.:

Hazai nyersanyagbázis kiszélesítése, import anyagoknak hazai anyagokkal történő helyettesítése, korszerű vegyipari gyártmányok választékának bővítése, az előállítási technológiák korszerűsítése, a lakosság életszínvonalának emelése érdekében a kemizálás fokozatos fejlesztése, és a távlati fejlesztési kérdések előkészítésére elméleti problémák kidolgozása.

Az Osztály kutatási feladatainak elvégzésére az alábbi kutatószervek állnak rendelkezésre:

71. Akadémiai intézet.

711. Központi Kémiai Kutató Intézet

73. Akadémiai támogatással működő tanszékek.

Az Osztályhoz tartozó fő tudományterületek:

7301. Fizikai Kémia

7302. Szervetlen és Analitikai Kémia.

7303. Szerves Kémia és Szerves Kémiai Technológia.

7304. Szervetlen Kémiai Technológia

7305. Élelmiszorkémia és Mezőgazdasági Kémiai Technológia

7301. Fizikai Kémia.

Ionos polimerizációs folyamatok mechanizmusának és kinetikájának vizsgálata. Ennek keretében új típusú katalizátorok alkalmazásának kidolgozása etilén normál nyomású polimerizációjához.

Polimerizációs reakcióban. fémredox rendszerek mechanizmusának tanulmányozása. Kutatások egyes kémiai folyamatok mechanizmusának felderítésére, különös tekintettel az iparilag fontos folyamatokra. Így pl. szénhidrogének oxidációjának, olefinek és halogének reakciójának, fehérje fémkomplexok hidrolízisének elméleti és kísérleti tanulmányozására. Álló és mozgó ággyas reaktorok kísérleti és elméleti vizsgálata, kontakt reakciómechanizmusok és a nitrálás kinetikájának vizsgálata.

Homogén és heterogén katalízis tanulmányozása, különös tekintettel egyes iparilag fontos katalitikus reakciók mechanizmusának tisztázására.

Elektrokémiai folyamatok tisztázása, amely az elektrokémiai ipar fejlesztésével kapcsolatos problémákat segít megoldani. Elsősorban elektrolit-oldatok, ionvándorlások tanulmányozása. Az üveg elektromos viselkedésének vizsgálata, galvánelemekre vonatkozó kutatások. Ehhez csatlakozik az elektrolízis kinetikájának vizsgálata rádióaktív módszerekkel.

Spektroszkopiai kutatások célja a szerves vegyületek szerkezetének felderítése, elnyelési szinképek tanulmányozása útján, valamint új vizsgálati módszerek, elsősorban ultraibolya abszorpciós spektrumok analitikai alkalmazása. A Raman-technika továbbfejlesztése és alkalmazása a spektrum és szerkezet közötti összefüggés vizsgálatára.

Kolloidkémiai folyamatok tisztázására irányuló vizsgálatok, gömbökben végbemenő kölcsönhatások, polimerizációs és kondenzációs műanyagok frakcionálása és diszperzitásfokának meghatározása útján.

Hazai ásványkincseink ipari felhasználásának elősegítésére agyag-ásványok vizsgálata.

A fémek korrózió elleni védelmének érdekében radiokémiai és elektrokémiai módszerek bevezetése a korrózió tanulmányozására. A talajbaktériumok okozta korrózió, valamint az elektródfolyamatok tanulmányozása a kérdés népgazdasági jelentőségével alátámasztva.

Deszillációs és extrakciós vizsgálatok az egyes ipari problémák elméleti alapjainak tisztázása érdekében. Természetes anyagkeverékek szétválasztása, buborékoltató-harangos és szitatányékos rektifikálás, továbbá szilikon termékek fracionálásának vizsgálata.

7302. Szervetlen és analitikai kémia.

Molekulaszerkezeti kérdések vizsgálata gőztéranalízis segítségével.

Két és több komponensű rendszerek gőznyomásának, vegyes halogének tenziójának vizsgálata.

Reakciókinetikai vizsgálatok a szervetlen kémia és az analitika területén.

Szilícium polimer vegyületek előállítása és vizsgálata.

Különböző szilikonok előállítása, azok fizikai-kémiai sajátosságainak vizsgálata. A kidolgozott termékek ipari célokra való felhasználása.

Fémtitán és titánvegyületek előállítása és a titán kémiai viselkedésére vonatkozó vizsgálata, elsősorban elektrokémiai szempontból.

A ritkaföldfémek elválasztási módszereinek továbbfejlesztése.

Egves fémkarbonilok képződés mechanizmusának és fizikai-kémiai jellemzőinek vizsgálata.

Új periodikus függvények felállítására vonatkozó vizsgálatok.

Az oldatos elemzési módszer továbbfejlesztése, kvantitatív elemzés forgatott próbákkal, furt elektródás módszer kidolgozása.

A fényképezéses szinképolemzéshez kiértékelő készülék tervezése.

Alacsonyfeszültségű szikragerjesztés gyakorlati alkalmazása a fémek és fémötvözetek szinképolemzésére.

Fentieket a hazai nyersanyagkutatás, valamint a korszerű fémtechnológia fejlesztése indokolja.

A légfotometriai elméleti összefüggéseinek kutatása és egyes technikai kérdések megoldása.

Azazkorbinometria, ferrometria továbbfejlesztése. Nem vizes közegben való redox titrálási eljárások kidolgozása.

Új indikátorok kutatása, előállítása és működési mechanizmusuk vizsgálata.

Új analitikai eljárások kidolgozása polarográfiás coulometriás és termoanalitikai módszerekkel.

Komplekképződésen és átviteli katalízisen alapuló analitikai eljárások kidolgozása.

Szerves fluorvegyületek, antibiotikumok és szerves vegyületek oxigéntartalmának közvetlen mikromeghatározására módszerek kidolgozása.

Nitrogén- és dinitrogénoxid meghatározására eljárás kidolgozása.

Aminosavak kromatográfiai szétválasztásának kidolgozása.

A kőzetek feltárásának vizsgálata a folyamat mechanizmusa szempontjából.

Analitikai és komplexkémiai, elektrokémiai vonatkozásokban a rádióaktív izotópokkal követendő metodika elsajátítása.

Az ipar területén felmerülő analitikai problémák feldolgozása és üzemi elemzések kritikai vizsgálata.

Fluoron származékok analitikai alkalmazása.

7303. Szerves kémia és szerves kémiai technológia.

Iparilag fontos katalitikus folyamatok állandó vizsgálata különböző reakciókkal kapcsolatban. Pl. katalitikus hidrogénezés és polimerizáció, nagynyomású hidrogénezés heterogén katalizátorokkal, glükozidok anomerizációjának vizsgálata, BF_3 komplexek katalitikus hatásának vizsgálata, stb.

Alkaloidok sztereokémiája.

A kutatások egyrészt elméleti jelentőségük a vegyületek sztereokémiája szempontjából, másrészt több gyógyászatiilag fontos természetes anyag szintézis útján történő előállítására érdekében tanulmányozandó.

Egyes hazai viszonylatban fontos alkaloidok finomszerkezetének kutatása.

A penicillin gyártásánál gyakorlatilag igen fontos stabilitás és szerkezet közötti összefüggés viszonyainak tisztázása.

Az elméleti szerves kémia továbbfejlesztését hivatott a téma előmozdítani egyes vegyületek, pl. fahéjsav dimérek, isochroméniumok redukciójának és általában a kettőskötés kémiájának tanulmányozása útján.

Szénhidrát és glükozid kutatás.

A magyar szerves kémiai kutatásnak nemzetközileg elismert irányzatát hivatott ez a téma továbbfejleszteni újabb szénhidrát származékok előállítására és szerkezetük felderítésére útján.

A hazai mákfeldolgozás világviszonylatban vezető helyének biztosítása érdekében szükséges az eljárások és melléktermékek feldolgozási lehetőségeinek továbbfejlesztése. A téma népgazdaságiilag igen jelentős exportunk szempontjából.

Nitrogént kötő baktériumok vörös festékananyagának szerkezetvizsgálata.

Vizsgálatok a karotinoidok köréből.

AristoJochin szerkezetének vizsgálata.

A kémiai alapszerkezet felderítése a talaj humusz anyagának ipari felhasználását teszi lehetővé.

Lignin hidrogenolízis termékeinek oxidációja.

Rizsszalma cellulóz gyártásánál keletkező anyalag vizsgálata.
Hemicellulóz tartalmu anyagok vizsgálata.

Vizsgálatok a polipeptidek és fehérjék köréből.

Állati és növényi eredetű antihistamin hatásu anyagok izolálásának fejlesztése, amely gyógyászati szempontból igen fontos.

Alkohol előállítási és cellulóz feltárási kísérletek édesgőzeiből.

Hazai nyersanyagoknak gyógyászatilag értékes vegyületekké való átalakítása, amely többek közt a narkotin gazdasági hasznosításával kapcsolatos.

Hazai nyersanyagokból előállítható új növényvédőszeres és szerves vegyipari melléktermékek feldolgozására vonatkozó kutatások

Gázfázisban lejátszódó szerves kémiai folyamatok tanulmányozása

A növényi stimulátorok előállításának fejlesztése új hatásosabb vegyületek kutatása révén, egyuttal a hazai növénymomosítás előbbrevitele céljából.

Vizsgálatok a flavon- izoflavon sorban.

Az antibiotikumgyártás technológiájának kapcsán felmerülő elvi kérdések tisztázása.

Hidroaromás vegyületek szintézise. Az A-vitamin ipari szintézisére eljárás kidolgozása.

Tiolszulfonsav- és szulfinsavészterek tanulmányozása.

Papverintipusu kéntartalmu vegyületek szerkezete.

7304. Szervesetlen kémiai technológia.

Szénextraktumok, szurkok és kőolajpárlási maradványok szerkezetének vizsgálata.

Magymolekulájú fenolek lebontásának tanulmányozása.

Szénoxidációs kísérletek. Szénszerkezet kutatás, a kutatások gyakorlati alkalmazásaként a légítőszerként felhasználható monokarbonsavak előállítása kerül kidolgozásra.

Ásványiszének nitrogéntartalmának és azok lebomlásának vizsgálata.

Népgazdasági célkitűzés a lepárlási kátrányok és hidrogénezéssel kapott olajok nitrogénvegyületeinek vizsgálata és iparilag értékes nitrogénbázisokká való alakítása.

Hazai barnaköszének oxidációjának vizsgálata.

A fiatalkorú szenekben található huminanyagok kémiai vizsgálata.

Fémoxid félvezetők szerkezete és a vezetés mechanizmusa.

Piezzo-elektromos titanát kerámiák szerkezete és tulajdonságai.

Az akkumulátorgyártás fejlesztés érdekében szükséges az elektród-folyamatok megfordítható voltának tanulmányozása.

Az előhívókban végbemenő folyamatok tanulmányozása révén lehetővé válik az előhívók minősítésének megkönnyítése.

Hiradástechnikai feldolgozási folyamatok fejlesztésére irányuló kutatások.

Tisztítási eljárások előállításának és felületvédelem.

Gipszelőfordulásunk hasznosítása a szervesetlen vegyipar, elsősorban a kénbányászati céljára.

A szervesetlen kénbázisok keletkezési körülményeinek vizsgálata, továbbá festékek összetételének és szerkezetének kutatása.

Kénhidrogén ipari hasznosítása. Az ipari folyamatokban keletkező kénhidrogénnek a hazai kénbázis kiterjesztése érdekében történő felhasználása.

Dikalciumpfoszfát granulálásának megoldása.

A magnézium-ion szerepe a szilikátrendszerben. A magyar nyersanyagok vonatkozásában kell kidolgozni a problémát elsősorban a cementipar igényeinek kielégítése céljából.

A perkupai anhidrit és gipsz előfordulás népgazdasági értékesítése érdekében a szilikátiparok számára kinyerhető nyersanyagok szerkezetének és elkülönítésének kutatása.

A hazai gyenge minőségű kohósalakokból jóminőségű kohósalak cementgyártására kell eljárást kidolgozni. Ennek érdekében szükséges a melléktermék, kristályos anyagainak vizsgálata.

A betonkompozit tulajdonságának tanulmányozása, elsősorban hidépités szempontjából.

Hazai nyersanyagválasztékból kerámiai kondenzátorok előállításának kérdését előbbrevinni, továbbá osekély hőtágulási együtt-hatóval rendelkező litiumoxidos kerámiákat előállítani.

Aluminium-szilikát tartalmu kerámiai masszák égetésénél keletkezett mullit optimális képződési körülményeinek vizsgálata.

Kvarc-előfordulások termikus kezelésénél végbemenő kovasavpolimorf átalakulások vizsgálata.

7305. Élelmiszerkémia és mezőgazdasági kémiai technológia.

Élelmiszerek kolloidsajátságainak vizsgálata.

Érzékszervi vizsgálatok objektív értékelésének módszerei. 5
A kutatás célkitűzése a tapasztalati faktoroknak és eddig alkalmazott érzékszervi vizsgálati módszereknek objektív mérési módszerekkel való helyettesítése.

Hazai növények összetételének vizsgálata.

A klasszikus kémiai módszerekkel megállapított összetételi adatoknak részletesebb felbontása szükséges modern vizsgálati módszerek segítségével.

Mezőgazdasági iparok fizikai-kémiai alapjainak tisztázása.
A téma tudományos jelentősége az eddig empirián alapuló iparágak tudományos alapjainak lefektetése. Összefoglalóan a más területen folyó fizikai-kémiai kutatásoknál eddig fel nem dolgozott területek felmérése és fejlesztése a szakterület vonatkozásában.

Élelmiszeripari műszakfejlesztési kérdések tanulmányozása. E téma keretében az ipar részéről felvetődött elvi problémák megoldása. Pl. félkésztermékek nagyüzemi előregyártási technológiájának fejlesztése, hazai nyersanyagból történő ipari és élelmezési cikkek, új termékek technológiájának kidolgozásához szükséges tudományos problémák megoldása.

Mikrobiológiai eredetű enzimek hatásmechanizmusának vizsgálata, tartósítószeres, pektinbontó anyagok, stb. vizsgálata. E eljárás kidolgozása a tropizálás vegyszeres megoldására. Technológiai folyamatok paramétereinek vizsgálata.

Természetes és mesterséges színezékek hatása az élelmiszerek emészthetőségére.

A téma decimális száma	Az intézet neve és vezetője	Téma szám	Téma megnevezése és témavezető neve	Téma kezdési időpontja	Téma tervezett befejezése	Téma előre látható állása 1956. XII. 31.	Téma felhasználási területe	Az intézmény évi kut.költése/célhit.státuszh. beralapja nélk./ezer Ft-ban	1956-ra engedélyezett kutató	1956-ra engedélyezett egyéb	összes
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
11	<u>Akadémiai Intézet</u>										
111	Nyelvtudományi Intézet /Németh Gyula/	1	A Magyar Nyelv Leiró Nyelvtana /Tompa József/	1952	1957	Nyers kézirat elkészítése					
		2	Akadémiai Kéziszótár /Országh László	1949	1957	sajtó alárendezés					
		3	Akadémiai Nagyszótár /Gáldi László/	1949		Adatgyűjtés					
		4	Magyar Nyelvjárások Atlasza /Lőrincze Lajos/	1949	III. ötéves terv	40 kutatópont felgyűjtése					
		5	A magyar szókincs finnugor elemei /Lakó György/	1950	III. ötéves terv	Adatgyűjtés					
		6	Uj Magyar Tájszótár /Keresztes Kalmán/	1950	III. ötéves terv	24.000 adatgyűjtése					
		7	Nyelvtörténeti Adattár /Halmos Antónia/	1951							
		8	Nyelvtörténeti Szótár /Deme László/	1950							
		9	Történeti Személynév Szótár /Lőrincze Lajos/	1951	1958	Az anyag 10 %-ának ellenőrzése					
		10	Magyarországi Szláv Nyelvmélekek /Király Péter/	1950	III. ötéves terv	A szláv kutatópontok gyűjtésének befejezése					
		11	Magyarországi Szláv Nyelvmélekek /Kniezsa István/	1950	Folyamatos	A II.kötet megjelenik					
								578.0	36	12	48
Összesen:								578.0	36	12	48

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Áthozat:								578.0	36	12	48
112	Irodalomtörténeti Intézet /Sőtér István/	1	A magyar irodalomtörténeti kézikönyv elkészítése /Tolnai Gábor/	1953	1956	A kézirat elkészülése	Kiadvány				
		2	A külföldi irodalomtudomány dokumentációja /Kardos Tibor/	1956	1956	Az Irod.Figy. 1-4.sz.megjel.	Kiadvány				
		3	A XX.századi magyar irodalom bibliográfiája /Kardos Tibor/	1955	1957	Anyaggyűjtés és rendezés	Kiadvány				
		4	A meginduló monografikus munkálatok; /Szauder József/ A középkori laikus és eretnek mozgalmak irodalma. A magyar műpróza kezdetei. Heltai Gáspár és a XVI.századi magyar széppróza. A XVI. századi erdélyi humanizmus. A szerelmi költészet a XVII. században. A magyar líra Aranytól Adyig. A magyar naturalista regényirodalom. A Nyugat 1919. utáni korszaka. A kétvilágháború közötti népi írók. A szótárirodalom a két világháború között. Móricz Zsigmond művészi eszközei.	1956	1957 - 59	Anyaggyűjtés és feldolgozás	Kiadvány				
								333.0	26	4	30
Összesen:								911.0	62	16	78

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Áthozat:								911.0	62	16	79

12 Akadémiai Kutatócsoport

121 Magyar Népzene Kutató
Csoport /Kodály Zoltán/

1	Magyar Népzene Tára IV.kötet Párosító dalok	1953	1956	Befejezett	Kiadvány
2	Magyar Népzene Tára V.kötet Súratók	1954	1957	Anyaggyűjtés rendezés, be- fejezése.	Kiadvány
3	Magyar Népzene Tára VI.kötet Aik lomhoz nem kötött dalok.	1954.	1958.	Anyaggyűjtés befejezés	Kiadvány

251.0

6

2

1162.0

68 18

86

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Áthozat:								1162.0	68	18	86
13	Akadémiai támogatásban részesülő intézmények										
1301	<u>Nyelvtudomány</u>										
1301/1	<u>Eötvös Lóránd Tud.Egy.</u>										
1301/1/1	I.Magyar Nyelvtud. Tanszék		Uj Magyar Nyelvtörténeti Szótár /Pais Dezső/	1949	1962	Adatgyűjtés	Nyelvtud.				
1301/1/2	II.Magyar Nyelvtud. Tanszék		Uj Magyar Tájszótár /Bárczi Géza/	1952	III. ötéves terv	Adatgyűjtés	Nyelvtud.				
1301/1/3	I.Finnugor Nyelvtud. Tanszék		Reguly szótár /Sz. Kispál Magda/	1950		Adatgyűjtés	Nyelvtud.				
1301/1/4	II.Finnugor Nyelvtud. Tanszék		Mari szótár /Beke Ödön/	1949	1958	Ellenőrzés szekresztés	Nyelvtud.				
1301/1/5	Szkáv Nyelvészeti Tanszék		Szlovák nyelvtörténeti szótár /Kniezsa István/	1950		Adatgyűjtés	Nyelvtud.	60.0			
1301/2	<u>Debreceni Kossuth L. Tudományegyetem</u>										
1301/2/1	Magyar Nyelvtudományi Tanszék		Uj Magyar Tájszótár /Kálmán Béla/	1950	III. ötéves terv	10.000 cédula elkészítése					
1302	<u>Irodalomtudomány</u>										
1302/1	<u>Eötvös Lóránd Tud.Egy.</u>										
1302/1/1	II.Magy.Irodalomtört. Tanszék		Ady kutatások /Bóka László/	1952	III. ötéves terv	III.és IV. kötet	Kiadvány	15.0			
1302/1/2	III.Magy.Irodalomtört. Tanszék		Jókai kutatások /Sóter István/	1954	1959	Rendezés és feldolgozás	Kiadvány	15.0			
1302/1/3	IV.Magyar Irodalomtört. Tanszék		Régi magyar irodalom-levéltári kutatások /Tolnai Gábor/	1954	1958	Gyűjtés, rendezés	Kataszter	10.0			
1302/1/4	Olasz Tanszék		Az olasz romantika /Kardos T./	1955	1957	Feldolgozás	Kiadvány	3.0			
1302/1/5	Német Tanszék		Heine műveinek magyarországi bibl. /Turoczy-Trostler József/	1955	1957	Felállítás	Kiadvány	2.5			
1302/2	<u>Kossuth L. Tud.Egyetem Debrecen</u>										
1302/2/1	Magy.Irodalomtört.Tanszék	1	Csokonai kutatások /Juhász G./	1953	1956	I-II.kötet	Kiadvány	2.0			
		2	A felvilágosodás irodalma /Juhász G./	1955	1957	Rend.gyujt.	Kiadvány	2.0			
Összesen:								1271.5	68	18	86

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Át hozat:								1271.5	68	18	86
1302/3	Szegedi Tudományegyetem	3	A XX. századi debreceni irodalmi élet /Barta J./	1955	1958	Gyűjtés	Kiadvány	3.0			
1302/3/1	Irodalomtörténeti Tanszék		Juhász Gyula kutatások /Baróti D./	1954	1957	Rendezés	Kiadvány	3.0			
1303	Zenatudomány										
1303/1	Liszt Ferenc Zeneműv. Főiskola	1	XIX.sz.-i magyar muzsne	1956	1958	Anyaggyűjtés	Kiadvány				
		2	A régi magyar többszólamu zene kat.	1956	1958	Anyaggyűjtés	Kiadvány				
		3	A régi magyar énekeskönyvek dallamai az élő népzeneben	1956	1958	Anyaggyűjtés	Kiadvány				
		4	Dokumentációs a marxista zeneesztétika kialakításához	1956	1957	Anyaggyűjtés	Kiadvány	8.0			
1304	Klasszika filológia.										
1304/1	Eötvös Lóránd Tud.Egy.										
1304/1/1	Latin Filológiai Int.		Magyarországi latinság Szótára /Horváth János/			Anyaggyűjt.	Munk. Felé-Nyelv.filol. 20.0				
1304/1/2	Görög Filológiai Int.		Görög-Magy Szótár /Szabó M./			1957	Kézir.3/4 r. Egy.okt.	10.0			
1305	Orientalisztika.										
1305/1	Eötvös Lóránd Tud.Egy.										
1305/1/1	Belső Ázsiai Tanszék		Siddhi kúr mongol szövegének feldolgozása /Ligeti Lajos/	1956	1956						
1305/1/2	I.Török Fil.Tanszék		A szovjet turkológia bibliográfiájának összeállítása /Németh Gy./	1950	1957	Anyaggyűjtés					
1305/1/3	II.Török Fil.Tanszék		A hódoltságkori török forrásanyag feldolgozása /Fekete Lajos/	1955		Anyaggyűjtés					
1306	Könyvtártudomány.										
1306/1	Orsz.Széchenyi Könyvtár	1	A magyar nemzeti bibliográfia 1945-1954 /Bélfey Pál/	1954	1956	Kézirat	Kiadvány				
		2	Az 1705-től 1919-ig időszak nemzeti folyóir.bibl.munk./Dezsényi B./	1955	1959	Anyag 1/5 összegyűjt.	Kiadvány				
		3	Szabó-Hellostrand: Régi Magyar Kvt. új kiadásának munk. /Varjas Béla/	1952	1960	I.kötet	Kiadvány				
		4	Az Orsz.Széchenyi Kvt.kézirattári kat. munkálatai /Waldapfel Eszter/	1952		III. ö.t.	Feldolg.				
		5	Írás-könyvtár-és nyomdászat-tört.kut.	1954		Folyamatos	Feldlfg.	25.0			
								1340.5	68	18	86

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
	Áthozat:							1340.5	68	18	86

1306/2	Debreceni Egy.Kvtár /Kovács Maté/	A magyar nemzeti bibliografia 1925- 1954. időszakának munkálatai Analitikus címleírások		1955	1956			5.0			
1306/3	Közp.Statisztikai Hiv. Könyvtára	1774. évi urbéri tabellák feldolg./Kovács J./		1953		Anyaggyűjtés					
1306/4	Sárospataki Nagykönyvtár	A népköltési irodalom cím sorkezdő katalógusa		1953	1957	Gyűjtés rendezés	Kataszter	2.0			